अर्थरूपत्वमेवोदाहृत्यदर्शयति यथेति अहंरूपः अहंकारः सचत्रिवृत् त्रिगुणात्मकः पुनश्चभूतरूपेणपंचविधः इंद्रियरूपेणैकादशविधश्च स्वराट्जीवरूपः तस्यजीवस्यवपुरंडंजगच्चयतोयेभ्योमहदादिभ्यः तथाऽवभाति ॥२९॥ ननुतर्हिजनःकिमित्येवंनप्रत्येति तत्राह एतद्ब्रह्म ॥३०॥ उक्तमेवार्थंसुखप्रतिपत्त्यर्थंसंक्षेपेणानुवदति इतीति हेगुर्विपूज्ये ॥ ३१ ॥ अनेनचज्ञानयोगेनभगवानेवप्राप्योयथाभक्तियोगेनेत्याह नैर्गुण्यो ज्ञानयोगश्चमन्निष्ठोभक्तिलक्षणश्चयोयोगस्तयोर्द्वयोरप्येकएवार्थः प्रयोजनं कोऽसौभगवच्छब्दोलक्षणंज्ञापकोयस्य तदुक्तंगीतासु तेप्राप्नुवंतिमामेवसर्वभूतहितेरताइति ॥३२ ॥ ननुज्ञानयोगस्य आत्मलाभः फलंशास्त्रेणावगम्यते भक्तियोगस्यतुभजनीयेश्वरप्राप्तिः कुतस्तयोरेकार्थत्वमि

यथामहानहंरूपस्त्रिवृत्पंचविधःस्वराट्॥ एकादशविधस्तस्यवपुरंडंजगद्यतः॥ २९ ॥ एतद्वैश्रद्धयाभक्त्यायोगाभ्यासेननित्यशः॥ समाहितात्मानिःसंगोविरक्त्यापरिपश्यति॥ ३० ॥ इत्येतत्कथितंगुर्विज्ञानंतद्ब्रह्मदर्शनम्॥ येनानुबद्ध्यतेतत्त्वंप्रकृतेःपुरुषस्यच ॥ ३१ ॥ ज्ञानयोगश्चमन्निष्ठोनैर्गुण्योभक्तिलक्षणः॥ द्वयोरप्येकएवार्थोभगवच्छब्दलक्षणः॥३२॥ यथेंद्रियैःपृथक्द्वारैरर्थोबहुगुणाश्रयः॥ एकोनानेयतेतद्वद्भगवांश्छास्त्रवर्त्मभिः॥ ३३॥ क्रिययाक्रतुभिर्दानैस्तपःस्वाध्यायमर्शनैः॥ आत्मेंद्रियजयेनापिसंन्यासेनचकर्मणाम् ॥ ॥ ३४॥ योगेनविविधांगेनभक्तियोगेनचैवहि॥ धर्मेणोभयचिन्हेनयःप्रवृत्तिनिवृत्तिमान्॥ ३५॥ आत्मतत्त्वावबोधेनवैराग्येणदृढेनच॥ ईयतेभगवानेभिःसगुणोनिर्गुणःस्वदृक्॥ ३६॥ प्रावोचंभक्तियोगस्यस्वरूपंतेचतुर्विधम्॥कालस्यचाव्यक्तगतेर्योऽतर्धावतिजंतुषु॥३७॥

त्याशंक्यदृष्टांतेनोपपादयति यथाबहूनांरूपरसादीनांगुणानामाश्रयोगुडक्षीरादिः एकएवार्थोमार्गभेदप्रवृत्तैरिंद्रियैर्नानाप्रतीयते चक्षुषाशुक्लइतिरसनेनमधुरइतिस्पर्शनेनशीतइत्यादि तथाभगवानेवतत्तद्रूपेणावगम्यते ॥३३ ॥ शास्त्रमार्गानेवप्रपंचयति क्रिययेतित्रिभिः क्रिययापूर्त्तरूपया क्रतुभिर्यागैः मर्शनंमीमांसा आत्मेंद्रियजयोनिषिद्धवर्जनम् ॥ ३४ ॥ उभयचिन्हेनसकामनिष्कामलक्षणेन तमेवाह यइति सकामधर्मप्राप्यंस्वर्गाद्यपि भगवतएवसगुणंस्वरूपमितिभावः ॥ ३५ ॥ एभिर्वर्त्मभिः स्वदृक्स्वप्रकाशः ॥ ३६ ॥ तदेवंज्ञानयोगमुपसंहृत्यतस्यचभक्तियोगेनसमानार्थत्वमुक्त्वा भक्तियोगाद्युपसंहरति प्रावोचमितिद्वाभ्यां चतुर्विधम् त्रिगुणनिर्गुणभेदेन अंतर्धावतिउत्पत्तिनिधनादिकरोति॥ ३७ ॥